

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre. 1 frt 50 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Kiadóhivatal:
Kossuth-utca Volnich-palotában

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Felelős szerkesztő:
Dr. CSILLAG KÁROLY

Főmunkatárs:
Dr. RÉVÉSZ ERNŐ

Szerkesztőség:
Kossuth-utca Volnich-palotában
Nyitlőóraronként 20 krajczár

Márczius idusa.

Szerte az országban, minden magyar szívét boldogító, édes érzés tölti el, minden magyar szívéből hálaadó fohász reptül a magyarok istenének zsámolyához áldva a mennyei gondviselés jótékony, kegyes kezét.

De nemcsak ez ország határai között tombol a lelkesedés, nem csak itt fogja el a szíveket az örömmámor a szabadság hajnalának félszázados évfordulójakor. hanem messze, az egész világon, a hol csak egy magyar szív dobog, a hol csak egyetlenegy magyar él, mindenütt könny gyúlik a szemekbe, a büszkeségnek, a hazafias örömmnek könnye.

A világ is együtt érez velünk, nemzetek szívének dobogása olvad össze a miénkkel, a szabadság szeretete közös tulajdon, melyet el nem vehet, ki nem irthat senki, soha, a nemzetek szívéből!

Az egész világ tudja felszabadulásunk történetét és örvend velünk. Mi pedig ünnepeink. Az egész ország, mint egy test, egy lélek ünnepi mezbe

öltözik és lohogódisszel ékesíti, házait, városait, a hazát!

Ünnepi díszbe öltözött a mi városunk is. Ezer és ezer nemzeti színű zászlót lenget a márcziusi szellő. Gyönyörű napra virradtunk! A derült ég tiszta azurjáról a fényes nap sugárözönével bearanyozta városunkat, bearanyozta azt a rengeteg néptömeget, mely a Szent István teret elepte, hogy felküldje buzgó imáját a magyarok Istenéhez!

»Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!...
hangzott a dalárok éneke és áhitattal hallgatta ezer és ezer férfi és nő. Ezer és ezer torokból hangzott a szent eskü.

»A magyarok Istenére esküszünk
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!
Méltó volt a nagy nemzeti ünnephez, méltó volt városunkhoz ez a szép ünnepély, mely márczius idusának előestéjén vette kezdetét és melynek fényponija volt az, melyet az összes egyesületek együtt tartottak. Az ünnepélyekről tudósításaink a következők:

▲ szabadkai magyar asztaltársaság, melynek elnöksége szintén élénk részt vett a hazafias ünnepély sikere körüli fáradozásokban 14-én este, a nagy nemzeti ünnep előestéjén fényesen sikerült társas vacsorát rendezett, a melyet Bibó Bige György főgymn. tanár remek felolvasása tett élvezetesebbé. A beszéd után melyet egész terjedelmében közöl-

tünk tegnapi számunkban, a szebbnél-szebb költői hangú felköszöntők árja következett. A jelen nem lévő Csillag Károlynak ez alkalomra irt ünnepi ódáját »Márczius idusán«, melyet lapunk tegnapi ünnepi száma közölt, a jelen nem volt szerző helyett Milassin Ignác olvasta fel. Dr. Mamuzsis Bódog ügyvéd megemlékezett a 48-as idők vihartelt eseményeiről, és szép szavakban ecsetelte a nemzet és király közt létrejött áldásos szeretetet. Milassin Ignác költői lendületű szavakban emlékezett meg lánglelkű költőnkéről »Petőfiről«. Bige György a nemzet ifjúságát éltette. Szilágyi Lajos reflektálva Milassin szavaira, Petőfi kor és versenytársának, városunk szülőitének Jámbor Pálnak emlékére üritett poharat, Lucsics főgymn. hitoktató lendülettel beszédben emelte poharát a hazára és a valásra. A társaság a legnagyobb kedélyesség és jókedv között késő reggelig maradt együtt.

A Katholikus templomban.

Szabadka, márczius 15.
Az isteni tiszteletek legfényesebbike a r. katolikus templomban folyt le. Kijelencz óra előtt a kaszinó előtt gyülekezett a díszes közönség, városunk eőkelősége. A 48-as hadfiak ünnepi díszben várták a menet megindulását, Schmausz főispán megérkezével egy 48-as honvédszót jelentést tett, hogy a menet indulhat. Erre mintegy ötven 48-as honvéd sorfala között vonult el a díszes gyülekezet akiknek soraiban ott láttuk a városi hatóság tagjai közül Schmausz Endre főispánt, Mamu-

TÁRCZA.

Ötven év után.

Emlékeinket csillagok virasztják,
Felettünk ég, égi őrszemek...
Szabadság hajnala, sajtószabadság
Legelső napja, jer! köszöntelek!
Sebes a vér, melegebb lázzal lüktet,
Nem a kegyelet ihlete csupán!
Tavaszi fuvalma, érintsd hő szivünket,
S dobogtasd újra ötven év után.

Amint elébem jönnek fényes látomások,
Küdtér szememből forró könnyű pereg, —
A síkon megnyitott sírokba látok,
Idélek, megdicsőült szellemek,
Éjjeli órán holtak újra élnek,
Alakjukon az éj sötét lepel,
Napfordulóján most az ötven éveknek.
Ünnepre jöjjetek a fényre fel!

Egy nap, mely annyi hőst, megannyi hőroszt
E földön itt soha se terme még.
A második nagy ünnep, mit megér most
A múltat istentől nemzettek!
Az ezredéves ünnep egy nap colt,
Hádnak egy kecskét sügárt vetelt.

Utána jött, mint égen a magas hold,
Oh Márczius! egy napra, ünneped.

És képed most tünik, honszeretet, föl,
Midőn e kor elfajzott, törpe, vén,
Miként a hervadó virágkehelyből
A legbodontóbb illat száll felém, —
Hogy megfogytál, ki nekéd érzést szentel,
Ha sor, — dicsőör fejedről elveszt,
Ha én tudnám remegő énekemmel
Ujjá alkotni oltár-képedet!...

Amely miénk, az ezredéves multnak
Egy év, a neyvennyolczas év szíve,
S e sziv első nagy dobbanása volt csak
E nap, a mely elhangzott messzire;
Jós-híradásként szállt és messze hangzott,
Az albó nemzet hogy felbredett,
Midőn meghűztük a halálharangot,
A sajtógép lidérczei felett.

Dicső, nagy márcziusnak ifjusága,
Titeket illet mind egy-egy szobor,
Ama szikrát ti szüitöttök lánggra,
Amely a biblíában: tüzbokor,
Amely a földön itt az isten képe,
Amely csak fény szor s lángja nem enyész,
Amely előtt imádkozunk hullunk térdre,
Földistenünk, mely fölött minden népsz.

A gondolat, a szeretetnek lelke,
Alakot ölthetett magára már,
A népek üdvéért, szárnyán az eszme
Csaponghatott, mint lében a madár;
Millyóké lett a szó, mit irásjelben
Tovább adott a nyomdagép, s tovább,
Szabadság! földre szállott égi szellem,
Kürtára in a jognak templomát.

Leemél a súlyos, nagy keresztet
A jobbágy válláról, mely vont igát,
Egy lett a néppel, eggyé ford a nemzet,
Mely a mulasztást csak most éri át, —
S amint gágás erővel mozdul mostan,
Érezve, hogy ideje várni nincs,
Nyomán szakad s ott hever a porban
Ezernyi béklyó, szétört rabbilincs.

És ötven év után az első körben,
Mit az idő ujjával már leirt,
Tekintetem a láthatárba röpven,
S mely nyomtalan, keres egy messze sirt.
Melyet kőemlék nem tudott befűdni,
Kutató kéz, kit nem találhatott:
Szabadságnak lángdalmoka, Petőfi,
Köcskötök vagy! Zengd Nemzeti dalod.

Kisteleki Ede.

zsits Lázár polgármestert, Dulits főjegyzőt, Jakobcsits tanácsnokot diszmagyarban és városi hatóság több tagját feketében. Ott láttuk továbbá Vermes Béla, Vojnics Sándor, Bezzeredy István és Piukovics József országgyűlési képviselőket, Farkas Zsigmondot a Cassinó elnökét, Dr. Birkáss Gyula Dr. Janiga János ügyvédek, Pertics Mihály árvászeki elnök, SzalaiMátyás főkapitányt, valamennyit magyar diszruhában. A városi hatóságot a szabadkai törvényszék és járásbírósg b rái követték Fornszek Béla törvényszéki elnök és Dr. Dekker Gyula járásbíró vezetése alatt. A törvényszék után a vasút és posta alkaimazottai következtek, Helbling állomásfőnök és Galinszki postafőnök vezetése alatt.

A diszes menet pontban kilenczkor érkezett a Szt. Teréz egyházba, amikor megkezdődött az isteni tisztelet. Az ünnepi misénél Mamuzsits Mátyás prépost czelebrált teljes segédlettel diszes ornátusban. Nagyon emelte a misét a templomi zenekar és a Dalárda közreműködése. A mise végzetével Mamuzsits prépost áldást mondott és a „Hymnus“ dallama között vonult ki az ájtatos ünneplő közönség a templomból.

A ferenczrendiek templomában igazán hazafias isteni tisztelet volt szép számu közönség jelenlétében. Az énekreszleteknél a helybeli „Iparos dalárda“ működött közre.

A református imaházban.

A reformatus imaházban is diszes ünnepély folyt le tegnap délelőtt. Az imaházul szolgáló terem csinosan fel volt díszítve. A legnagyobb dísz volt azonban az isteni tiszteletnek az, hogy a szép számban megjelent közönség lelkes hangon énekelt. Ennek befejeztével Korossy Emil lelkész a nagynaphoz méltóan mondotta el a következő ünnepi beszédét:

„Ki nem látta volna közlünk édes hazánk czimerében a hármas hegyet? Óh hányszor zengett már e három hegy alatt a honfiak örömdala, hányszor viszhangozták azok keserves bánatát! A bércekből alácsörgedező patakokban hányszor ömlött öröm- és bánat könny!

S bármint változott is a nemzet sorsa örömről-bura, búrol örömré változva, a hármas hegy ott állott változatlanul, nem mozdult ki helyéből, hogy óriás kőveivel zuzza össze e hon ellenségeit. A nemzet mint egy test emelkedik föl és győz, vagy leveretetik.

50 évvel ez előtt e napon nagy ünnepet ült e magyar haza. A szabadulás égi angyala széttörte békóját s lobogóját lengette közlünk. Ugy örült a nép az enyhe tavasznak, hosszas tél után. De ez öröm soka nem tartatott. Ismét tél, hosszu tél következett, mely nemcsak a földet, hanem a szívet is lezárta kemény fagykérgével. De lehet-e állandó a tél, lehet-e tartós a szolgaság? A tél után tavasznak jönni kell, a szolgaság járma ha megtörik, a szabad nép új életre támad.

Eltűnt a tél, tavasz derült reánk, a vér áztatta földbe elhintett mag csírát hajtott. Igen! még csak csírát, mert ki látott tavasz kezdetén érett kalászatokat? Sokáig kell várni reményben és türelemmel, míg a földmives munkája gyümölcsöt bizon arathatja.

Értitek ugy-e bár, hogy éledő hazánkra czélzok én? Mint tavasi mező áll az előttünk. Remény, félelem, kétség és öröm közt ingadozik minden honfi kebel. ha vajjon az elültetett fa jó gyümölcsöt terem-e s nem lesz-e rajta hitvány gyümölcs, miért a fát is meg kellend majd égetni. Egyik ezt, másí-

amazit hiszi, sejtí, de mit tudunk mi gyarló emberek?

A népek istene vezérli a nemzetek sorsát ő ülteté szívünkbe a honszerelmét a ki mutatja egyszersmind az irányt is, melyet követve biztosan előmozdíthatjuk a nemzeti jóitétet. E mai napot azért, melyet úgy tekint-hetünk, mint a magyar történet fénykorának örökké tündöklő csilágát. szenteljük arra, hogy igyekezzünk megismerni, mit feltételez az igaz hon szerelem, s kit nevezhetünk igaz honfinak.

A ki az igaz honfi névre érdemes akar lenni, tartsa tiszteletben a vallást. Mitl mondják erre kételkedve, micsoda köze van a honszerelmnek a vallással. Mit nyer az által a haza, ha templomba járnak az emberek, vagy sem. Igy okoskodnak sokan igy vélekednek egy oldalul a vallásról. Csakhogy nagyon tévednek az ilyenek, mert a vallás-erejének, áldásának nem a templomba járásban s a szertartások túlságba vitt megtartásában kell nyilatkozni, de tükrözze vissza az magát az életben, legyen láthatóvá az erkölcsi magaviseletben. A vallás az erkölcs anyja, s csakugyan az, mit a költő mond: „minden ország támasza a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől, s rabigába görnyed.“

Azon polgár tehát, ki nem félti Istenét, kinek szájában reggeli imádság helyett káromlás hangzik huzódik, midőn a honszerelmet rebesgeti ajkain. Erkölestelenségünk minden rüt tette egy-egy éles tör szuras a haza testén. Ki cselekedeteiben az erkölcs törvényeit mellőzi, ki csak saját érdekeit hajhássza, olyan mint a szél kakas, arra fordul, merről a szél fúj, oda vonul hol több hasznot szemlél; hon szerelme hitvány vásári czikk, mely felett véle akudni lehet, olcsóért áruba bocsátja.

De nézzük meg azt, kit a tiszta erkölcs vezérel, nézzük meg őt a társadalom bármely polczán. A zsarírok hatalom erőszaka nem tántoritja el, nem boríthatja el a vesztegetés aranyja, tiszta lelkiismeret nem adja oda egy pár érdemjelért, inkább akarja, hogy belől legyen tiszta, mint kívülről fényes. Ha magas polczon áll, nem titkolja el szíve éreményeit, szól bátran a király előtt, ihletetlen mint egy Jeremiás, mint a hajdankor szent profétái, s nép jogok védelmére isten nevében emel szót. Az ilyen ember szereti ember társait, mert Üdvözítője s lelkiismerete azt parancsolják, s ezen szeretet nem üres hangokban nyilvánul — hiszen üres hordókon leghangosabban — hanem tettekben mutatja ki magát.

Igytesz, igybeszél a vallásos ember, s most ítélje meg, hogy nem tisztább honszerelem lelkesíti-e az ilyen embert, mint ama másikat.

De a haza, hogy virulhasson, hogy szuette fa mó-jára el ne csenevésszen, szüksége van munkás polgárookra is. Felesleges azt példával igazolnom, hogy mennél munkásabb valamely nép, annál szabadabb az, mert a vagyon, mit szerez, függetlenséget eredményez.

Akarjátok-e, hogy nagygyá legyen a haza s rája dicsőssége vissza térjen ismét: legyenek munkások, járjon el kiki híven a maga tiszteben. Föl tehát magyar nemzetem munkálkodjunk a gondviselés által kimutatott körben, ez még megmenetheti ez elcsigázott nemzetet.

Azonban nem szabad felednünk azt sem elvész a nép, mely értelemkélkül való. Könnyen félrevezethető még legjobb lelkű, s legmunkásabb polgár is, ha szellemileg kiképezve

nincs. De az ki értelmileg is kiképezve van nem rohan vakon a veszedelem nyílt ösvényébe fontolva, s a mulat megkérdözve had a teljes irányon s a törvényes jogok védelmére szöbol és tettel készen áll.

Magyarország czimerében hármas hegy van, s e hármas hegy ott áll a hon határain ezredévek óta, s ha véss zugott fele zugásnak csak viszhangját adta vissza de óriás kőveit nem zudította le, hogy összetörje ellenségeinket. A nemzetben kell lenni az erőnek, hogy az ősi szent jogokat megvédhesse, a polgárok szívében kell lenni a hármas hegynek, melyen az alkotmány oszlopa ingatlanul álljon. Eső hegy legyen szívénkben a vallásosság, második a munkás-ság harmadik a műveltség.

Igy szeressük mi édes hazánkat, igy lehetünk igaz polgárai annak, csak igy lehet törni biztosabb és erősebb ösvényt a megkezdett irányban, csak igy remélhetjük, hogy az elvetett mag arany kalászká fejlődik.“

A lelkes beszéd befejeztével a hívek a „Szózatot“ énekelték, amelynek befejeztével a diszes közönség a városháza előtti ünnepélyre szietett.

A templomokban.

A szabadkai izrl. hitközség szokatlan fénynyel ünnepelte meg hazánk ujzászületésének 50 éves évfordulóját.

A kicsiny templom zsuffolóság megtelt közönséggel, a társulatok diszszászajuk alatt vonultak ki. A hitközség előljáróságát Freudenberg Márk vezette diszmagyarban.

Pontban 9 órakor Lifits főkántor a karral együtt megkezdte a „Hymnus“ s az orgona akkordjai igen szépen vegyültek a szent ének dallama közé. Ezután Kutna Mór törábbi egy imádságot mondott el. Majd Dr. Klein József törábbi magyar hitszónok lépett a szószékre s valóban lelkes beszédet tartott, amelyet a következő imával végzett be:

Mindenható Isten! Mennyei Atyánk! Hálátelt szízzel jelenünk meg ma Előtted mint magyar hazánknak közös anyánknak hű gyermekei és örömtől tulárad szívünk a Te Kegyelmed fölött, Óh! nem az öntelt, büszkeség érzelmei dagasztják ma keblünkét és nem a hiu dicsekvés szavai hagyják el ajkainkat. Valjon ki merné mondani Te előtted: „az én kezem munkája volt ez“, valjon ki nem ismerné el a Te segítségedet és ki nem adna hálát Neked a mennyekben aki adtad az erőt és kitartást, a buzgalmat és lelkesedést az öröknek, hogy át ragyognak hozzánk neveik és keresztül tündöklők hozzánk emlékeztetük gyászos idők sötét felhőin át, lángra gyujtva szízzünkben a hazafiaság szent tűzét.

Óh szálljatok le hozzánk ti szellemei ama dicsőknék imánk pillanatában és rajongjatok körül bennünket, töltsék be ifjaink lelkét ezen ünnepnapokon, a melyen szízzünk minden hurja megrezdül, hogy egész lelküket betöltő összhangban dicsérjék az Örökkévalót, aki a fényt adta, a szabadság fényét, hogy világánál megismerjük igaz boldogságukat és aki a fényt elvette és bocsátott reánk helyette kétségbejött

éjszakát, egy nemzet szívét az iszonyattól megdermesztőt, hogy megnefántorodjunk, hogy öntelt göggel róla a világosságban járva meg ne feledkezzünk.

Legyen a Te neved Mindenható Isten örökké áldott, aki végtelen kegyelmedben gyászunkat ismét örömmre változtatád.

Kedves te előtted a nemesen érző szív hálaáldozata, oh fogad kegyesen lelkünk főhászát küld reánk menyeyi malasztodat, szent hazánkra égi áldásodat, hogy a te utaidat megismerjük az ember fiai és rajtunk lássák a te segítő hatalmat a föld többi népei. Fogadd hálánkat a múltért és hallgasd meg könyörgésünket a jövőért. Engedd, hogy az örök szellem áthassa az utódokat, hogy nemzedék nemzedék nyomába lépve hirdesse és magasztalja boldog magyar hazában a Te nagyságot és dicsőségedet.

Oh adj e nemzetnek hosszú életet megszámlálhatlan éveket hogy egyenlő érzésekkel, egyenlő óhajásokkal eltelt egy indulattól és egy vágytól égő magukat testvéreknek érző népek zengjenek zsolozsmát szabad hazánkban a Te neved dicsőségének a ki megalázd a gögöst és elbizakodottat, de felemeled és felmagasztalod a benned bizókat.

Oh! adj a dicső ősöknek méltó utódokat, a kik békében bölcseséggel harcban vitéséggel szolgálják honukat akiknek szive gyémánt és karjuk aczél akik tudnak érezni és cselekedni, lekedni és lelkesíteni a hazáért.

Áraszd áldásodat és malasztodat közös anyánkra: szenthazánkra és segítsd meg közös atyánkat: a koronás királyt. Egyesítsd a fejedelem szívét alattvalóival, hogy szeretet kösse a királyt népeihez és hűség az alattvalókat uralkodójukhoz, hogy egy akarat és egy cél lelkesítse a királyt és népeit, hogy magyar király és magyarnemzet együttes munkával tegyék nagyá és tisztelté, szenté és dicsővé a magyar nevet te előtted a népek között. Amen.

Az ünnepélyes isteni tisztelet végeztével a főkántor a karral és közönséggel együtt a Szózatot énekelte el.

A reggeli 6 órakor megadott riadó élénkítette a várost. Csoportok tömörültek a város terein és utcáin, férfiak és nők gyűltek össze nemzetiszín kokárdával mellükön, honszerelémmel szívükben. Lassankint mult az idő, a tavaszi kék égen följebb hágott a nap a templomokban már bevégzték az ünnepi istentiszteleteket, a csoportok a szt. Istvánterre gyűltek, a hol 10 órakor megkezdődött a 10.000-re zúgó néptömeg előtt az ünnepély. Az összes dalárdák által előadott szózat hangzott föl, Dr. Brenner József karnagy vezetése alatt. Azután Abrasics Antal lépett a pódiumra és érczes hangon szavalta el Petőfi „Talpra ma-

gyarját“. Dörgő tapsvihár hangzott fel. Majd Dr. Balogh Lajos mondotta el ünnepi beszédét melyet a következőkben közlünk.

Tisztelt Polgártársak!

Mártius hónapja, a természet tavaszi ébredésének időszakai, a nemzetek életében is ébredés, a forrongás, az elnyomatásból való felemelkedés vagy a zsarnokságtól való szabadulás nagy pillanatait jelzi.

A világ történelem tanúsága szerint az idők folyamán a legnagyobb jelentőségű történelmi események csodálatos és végzeteszerű következetességgel térnek vissza márcziusra, s különösen márczius 15-ére.

E végzeteszerű következetesség a magyar nemzet történetében is érvényesült, a magyar nemzetet is érintette a tavaszi szellő ébresztő fuvalma, a magyar nemzet is tudatára ébredett jogainak és egy hatalmas mindent alkotni és mindent rombolni képes lelkesedéssel megteremtette magának a maga márcziusát, az 1848 évi márczius 15-ikét.

A magyar nemzet ezer éves történetének számos fénylő lapja van, melyről a multak dicsősége, az ősök harci erénye, vagy államalkotó és állam fenntartó bölcsessége sugárzik felénk, de ezen fény és dicsőségtől ragyogó történelmi lapok nagy eseményei között egy sem találkozik, mely a magyar ember, a magyar hazafi szívét és eszét inkább megragadná, a milliók emlékei iránti kegyeletét inkább felébresztené és hazafias lelkesedését inkább feltűznél, mint az 1848-iki márcziusi események.

Igaz hogy 1848-tól még egy emberöltő sem, csak 50 év válszt el bennünket, s így a napok eseményeit, nagyobbreszt közvetlen forrásból, szájhagyomány ulján voltalkalmunk megismerni, de még sem e körülményben rejtik a márcziusi napok csodálatos hatása, hanem abban hogy míg történetünk többi fénylő lapjai kivétel nélkül a kül vagy belháboru harczeit és vérengzéseit tükrözik vissza, addig a márcziusi napok a békésvérvénküli küzdelmek, az eszmének a hazafiai lelkesedés erejével kivivott békés diadalát idézik lelkünk elé.

Árpád, az első magyar fejedelem, vérrrel szerezte meg e földet, melyen a költő szavai szerint „élnünk halunkunk kell“, — István az első magyar király, testvér harc árán honosította meg a kereszténységet, — Szt. László, IV. Béla, Nagy Lajos, Mátyás, Bocskay, Bethlen, Báthory, Rákoczy és a magyar nemzet mindmegannyi hősei mindnyájan karddal kezükben küzdöttek nemzetünk boldogítását célzó eszméikért, — míg az 1848. évi márczius 15-ikén megindult nagy nemzeti mozgalom vér és kard nélkül az eszme erejével és a szó hatalmával küzdötte ki azokat a jogokat, amelyek nélkül ma élni sem tudnánk, s amelyek védelmére — miként az 1848-iki idők későbbi szakában — ma is készségesen áldozná minden magyar ember vagyonát vérét és életét.

A népszabadság és jogegyenlőség magasztos elveit, a szabadság, egyenlőség és testvériség szent ígét foglalták magukban e jogok. Ugyanazon elveket és ígétet, amelyek kivívása közben Angliában, Franciaországban és Amerikában annakidején patakokban omlott a testvér-vér. De a magyar nemzet lelkesedése e napon, melynek ma ötvenéves fordulóját ünnepeljük, oly hatalmas volt és ellentállást nemtűró módon nyilatkozott, hogy a népszabadság hagyományos ellenségei annak az elnyomására még csak gondolni sem mérték.

A magyar nemzet mint egy test, egy lélek állott talpra a márcziusi napokban s a hatalomtól való legkisebb rettegés nélkül proklamálta jogait és zúgó lelkesedéssel követte azok elismerését, — míg a népszabadság nagyhatalmu ellenségei rettegve húzódtak vissza fényes palotáikba, s fogváczogva alku-doztak ott a nemzet kiküldötteivel arról, ami őket egy sem illette sohasem, s amit eiraboltak — mint rabló a kincset — féltve rejtegettek jogos tulajdonosa elől, — a szabadságról.

Mártius 15-ike, a szabadság ünnepe. Emléke szép és tiszta mint a mosolygó kék ég, melyen felhő nyoma sincsen, üde mint a tavaszi virág, mely friss életet lehel és szenttelen, mint a szűz, ki imáját [rebegi: Vajha szülötte a szabadság mindig ily tiszta, üde és szenttelen maradhatna!

Mártius 15-dike a magyar szabadság születés napja.

Szabadságot hozott e nap a földnek, mely az urbéri rendszer osdi békojával volt leköve szabadságot az embernek, ki jobbgátság jármában nyögött, szabadságot a szónok, mely a censura szájkosarát veltse, s szabadságot hozott a nemzetnek melyt alkotmány helyeit önkényű rendeletekkel kormányozták.

A márczius tizenötödike tizenkétpont, melyet Pest akkori lelkes ifjusága az egész nemzet helyeslése és örömrivalgása közt e czim alatt: „mit kíván a magyar nemzet“ proklamált és rögtön kinyomatva mint a felszabadított sajtó első termékét terjesztett, valóban azt foglalta magában, a mit a magyar nemzet kívánt, ami évszázados sérelmeire orvoslást s egyuttal a további haladásra és egy szebb jövő haladásra biztos alapot nyujtani látszott.

Ezen alapra helyezkedett az 1848-diki törvényhozás, midőn a népképviseletről, felelős kormányzatot, a jobbgátság eltörléséről, közhelyesítéséről, általános védkötelezettségről, vallás- sajtó- és tanszabadságról, a gyülekezés és egyesülés szabadságáról törvényeket alkotott és akként a tizenkétpont kívánalmait törvényerőre emelte.

Tisztelt polgártársak!

Ezután következett az a majdnem húsz évig tartó, szomorú korszak, melyre — mint mondani szokták — a feledés fátyolát borítottuk, s e hosszú húsz esztendő alatt a magyar szabadság halálos álmot aluott; de hála a magyarok hatalmas Istenének! halála csak tetszhalál volt s halottaiból kiemelkedve oly tisztán mint a mosolygó kék ég, melyen felhő nyoma sincsen, oly üdén, mint tavaszi virág, mely friss életet lehel és oly szenttelenül, mint szűz, ki imáját rebegő, — állott ismét előttünk, hogy reánk és imádtott hazánkra áldásait áraszssa és nemzetünket rövid, egy nemzet életében alig számot tevő 30 évi idő alatt annyi akadályok között és nagyszámú ellenei annyi áskálódásai és cselvetései daczára is az anyagi és a szellemi előrehaladás azon magas fokára vezesse, melyen ma áll, s melyen már is az összes művelt nemzetek rokonszenvét és tiszteletét élvezi.

Márczius tizenötödikének gyermeke, a magyar szabadság! ki számunkra az idők elején fogantattál, de születését csak ma ötven éve érted el, ki a zsarnokság keresztfájára feszítettél, de halottaiból feltámadva hazánk és nemzetünk csodás felvirágzását eszközöltél, légy áldva és magasztalva a szabad magyar nemzet szabad gyermeki által!

Magyar szabadság! Hazánk vezérlo-csillaga! áldva kérünk, hincsd reánk fényes arcod sötétség oszlató sugarait, az idők végéig mindörökké; árad reánk a felvilágosítás áldását ma és minden napon s viszont mi igérjük, fogadjuk, nem — esküszünk a magyarok istenére esküszünk, hogy hozzád mindörökké hűk leszünk érted küzdünk, szenvedünk, ha kell vagyont, vért s életet kockára teszünk s ha másként nem lehet, ha már veszned kell — érted és veled mind egy szálig elveszünk.

A beszéd után melyet óriási lelkesedés kísért. Kosztolányi Árpád főgymn. tanár Ábrányi Emil ünnepi odáját adta elő. Az ismételten feldörgő eljenzést a szabadkai összes dalárdák éneke követte, kik záradékol Erkel Hymnusát énekelték el.

A színházban.

Délután négy óraker zsufozásig meg töltötte a színházat az ünneplő közönség. Városunk hatósága, mely dicséretre méltóan vette ki részét az ünnepélyek rendezésében, ingyenes előadást tartatott. Színészeink „II. Rákoczy Ferencz fogsága“ című drámát adták elő. A szereplők Csizsér (Rákoczi) Lomniczi, Lányi Irma, Hatala Györgyike és Deréki megérdemelék a tapsokat melyben a lelkes közönség őket részesítette.

A kivilágítás.

Aminet besötétedett, felragyogtak az ablakokban a gyertyák, lámpáskák, már 7 órára minden utca fényben úszott. A Kossuth Lajos utcán végig a gázlámpák égőit le vették, a gáz vastag sugarakban dőlt ki az oszlopokból, sziporkákat szórva az ég felé. A Szent István tér nagyszerűen volt kivilágítva. A Nemzeti Casinó erkélyén tűzbutékkal volt felirva

„Éljen a haza“.

Azután lassanként elcsendesett minden. A színházi diszlocadás utolsó accordjai elhangzottak, az emberek csoportjai elszéledtek, egy lélekemelő nagy ünnepély emlékét vive haza magukkal sziveikben.

Törvénykezés.

A szabadkai kir. törvényszéknél megtartandó felelbeszési tárgyalások: márczius 15-én. Gagity Danicza Gagity Milan, Jónás Sándor Tóke Péter, Szóke Károly, Szóke Ferencz. Márcz. 21, dr. Salánky előadó: Spitzler Herman Szabó Mihály, ifj. Klocker János Bauer Jakab, öz. Gabrics Péterné Gabrics Tamásné, Lendvai Antal Strausz Gyula, Kohn Hermañ Osztheimer János. Dr. Raskó István előadó: Frank Ármín May Samu, Gubary Imre Mérey János, Dr. Heiszler Jakab Jó Dezső, Roth Ármín Reidenheim Gusztáv, Gilán István Bencze Sándor, Mike Anna Tóth Izsó, Magay Sándor előadó: Bakay Alajosné Fischer és Spitzer, Szemző János Zrínyi György, ifj. Csákváry Ferencz Szende Adolf, Ripp Samu Tokody József, Rezsnyik Györgyné Horváth József, ifj. Fischer Dezső Szudárovics Antal.

Szerkesztői üzenet.

W. L. Zombor. Mért nem kapunk értesítéseket, Kérünk.

Sch. A. Bpest. Fővárosi leveleit szívesen fogadjuk tárczák és versek helyett lehetőleg aktuális dolgokat kérünk. Igazolványt küldünk.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés tavaszban 15-20 cm. Talaj minőségétől függően.

Mauthner-féle magvak.

Ár: 15-20 Cm. Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle hirneves

konyhakerti- és virágmagvak zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel valamennyi nagyobb fűszer és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

SZIVATTYUKAT TŰZFECSKENDŐKET

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra.

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büszmentesen működő pöcegödör tisztító készülékeket, utcazi öntöző-kocsikat, sárkaparókat készít és ajánl a

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-társaság
(Ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

126 40-7

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIUT 45.

Arjegyzekek és költségvetés ingyen és bérmentve.

KARKOS ÉS TÁRSA

ezelőtt HORVÁTH ANTAL

DÉLIGYÜMÖLCS ÉS CSEMEGE KERESKEDÉS SZABADKA RUDICS-UTCA 10. SZ.

Ajálunk minden fajtájú déli gyümölcsöt u. m. Mandarinokat, narancsot, citromot, francia csemege mandolát, paradliót, mogyorót, boszniai valamint bordeauxi aszalt szilvát.

Hatneműekből, ruszlíkat, sprottnit, angolnát, ajokát, tengeri pisztrángot, ajoka gyürüket, olajban és caviárt.

Husneműekből prágai sonkát és császárhust, nyersen és kifőzve, mortadelát di Bolgnia, veronai szalámit, továbbá minden fajtájú theát, theasüteményt, görözi gyümölcsöt stb. stb.

Együttal bátorkodunk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy bankettekhez, házimulatságokhoz stb. stb. gardinettok, valamint olasz salátát a legolcsóbb árak mellett, s a legizlésebb, valamint elegánsan arangirozva a házhoz szállítunk.

Minél számosabb megbízásért esedezőnk kiváló tisztelettel

74 26-50

Karkos és Társa.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint a Főtéren, öz. Popovits Simonné uró házában, Székely Simon könyvkereskedése mellett egy újonnan berendezett

FÉRFI ÉS FIU RUHARAKTÁRT nyitottam.

Üzletemben feltalálható minden a szakmába vágó czikk u. m. öltönyök, felöltők, nadrágok, gyermek öltönyök, fu costumók stb. minden minőségben, valamint mérték utáni rendelések elfogadtnak és pontosan eszközöltetnek.

Becses látogatásukért esedezik

BLAU JÓZSEF bizományos.

156 1-6